

SMILTENES NOVADA PAŠVALDĪBA

Reģ. Nr. 90009067337, Dārza iela 3, Smiltene, Smiltenes novads, LV-4729
tāl. 64774844, e-pasts dome@smiltenesnovads.lv

Smiltenē

2023.gada 25.janvārī

Instrukcija PAR STARPINSTUCIONĀLO SADARBĪBU DARBĀ AR ĢIMENĒM UN BĒRNIEM SMILTENES NOVADA PAŠVALDĪBĀ

Izdota saskaņā ar
Likuma "Pašvaldību likums" 4. panta pirmās daļas 11. punktu un
50. panta pirmās daļas
Bērnu tiesību aizsardzības likuma
2. panta trešo daļu un 58. pantu.

TERMINI

Bērns – persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu.

Audzinātājs- klases audzinātājs vispārējās izglītības iestādē, grupas audzinātājs pirmsskolas izglītības iestādē.

Pārkāpums – bērna pieļautais normatīvo aktu pārkāpums, t.sk., izglītības iestādes iekšējās kārtības noteikumu un Smiltenes novada pašvaldības Saistošo noteikumu pārkāpums.

Problēmziņojums – atbilstoši lietvedības pamatprincipiem, iesnieguma formā noformēts amatpersonas parakstis dokuments, kas satur visu nepieciešamo informāciju par bērnu, kurš izdarījis likumpārkāpumu, viņa vecākiem, problēmu un ieinteresētās iestādes paveikto.

Vienošanās ar bērnu – savstarpēja, rakstveidā noformēta vienošanās ar bērnu (katra iestāde var izstrādāt sev piemērotāko līguma/vienošanās formu).

Sadarbības grupa - Starpinstitucionālās sadarbības iestāžu vai struktūrvienību darba grupa sociālajam riskam pakļauto bērnu/jauniešu atbalstam- sociālās atstumtības mazināšanā.

1. DARBĪBAS MĒRĶI UN UZDEVUMI

1.1. Instrukcija nosaka kārtību, kādā veicama sadarbība starp dažādām Smiltenes novada pašvaldības struktūrvienībām un iestādēm darbā ar ģimeni un bērnu, sociālajam riskam pakļauto bērnu/jauniešu atbalstam- sociālās atstumtības mazināšanā un gadījumos, kā arī gadījumos, kur bērns pieļauj normatīvo aktu pārkāpumus.

1.2. Instrukcijas mērķis ir:

1.2.1. mazināt sociālo atstumtību pašvaldībā un analizēt stāvokli šajā jomā, kā arī sniegt priekšlikumus bērnu tiesību aizsardzības pilnveidošanai pašvaldībā.

1.2.2. Sniegt priekšlikumus sociālās atstumtības mazināšanai un bērnu tiesību aizsardzības programmu izstrādei un īstenošanai pašvaldības administratīvajā teritorijā.

1.2.3. Koordinēt starpinstitucionālo sadarbību sociālās atstumtības mazināšanā pašvaldības administratīvajā teritorijā.

- 1.2.4. Analizēt problēmu gadījumus bērnu un ģimeņu lietās sociālās atstumtības mazināšanā pašvaldības administratīvajā teritorijā, pieņemot vienotu rīcības plānu mērķa sasniegšanai.
- 1.2.5. Iesaistīt sabiedrību un koordinēt sabiedrisko organizāciju darbību bērnu tiesību aizsardzības jomā un sociālās atstumtības problēmu mazināšanā vai novēršanā.
- 1.3. Instrukcijas pielietošanas uzdevums ir realizēt pakāpeniskuma principu darbā ar ģimenēm un bērniem, kuriem nepieciešama sociālā palīdzība un/vai sociālie pakalpojumi, un kuri pieļauj normatīvo aktu pārkāpumus, un viņu ģimenēm, pārkāpumu līmenisku izskatīšanu, lai psihosociālās un administratīvās ietekmēšanas metodes būtu atbilstošas bērna sociālajām vajadzībām, izdarītajam pārkāpumam un bērna vecumam.
- 1.4. Smiltenes novada pašvaldībai ir tiesības slēgt Sadarbības vienošanos par šīs instrukcijas piemērošanu izglītības iestādēs, kuru dibinātājs nav Smiltenes novada pašvaldība un citām ieinteresētām iestādēm (Valsts policija, Probācijas dienests)

2. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

2.1. Instrukcija **“Par Starpinstitucionālo sadarbību darbam ar ģimeni un bērniem”** (turpmāk tekstā Instrukcija) ir saistoša sekojošām Smiltenes novada pašvaldības struktūrvienībām un iestādēm:

- Smiltenes novada pašvaldības dibinātajām izglītības iestādēm;
- Smiltenes novada Izglītības pārvaldei;
- Smiltenes novada Bērnu un ģimenes atbalsta centram;
- Smiltenes novada Sociālajam dienestam;
- Smiltenes novada Pašvaldības policijai;
- Smiltenes novada Administratīvajai komisijai;
- Smiltenes novada Bāriņtiesai.

visas kopā turpmāk sauktas “Starpinstitucionālās sadarbības iestādes”.

3. DARBA ORGANIZĀCIJA

3.1. Darbs ar Smiltenes novada pašvaldības administratīvā teritorijā dzīvojošo ģimeni un bērniem, kuriem nepieciešama sociālā palīdzība, kuri ir pakļauti sociālajam riskam un gadījumos kad bērni vai jaunieši pieļauj normatīvo aktu pārkāpumus, tiek organizēts atbilstoši šai instrukcijā iestrādātajam pakāpeniskuma principam.

3.2. Katra no “Starpinstitucionālās sadarbības iestādēm”, konstatējot, ka bērnam nepieciešama sociāla, psiholoģiska vai kāda cita veida palīdzība vai aizsardzība, vai arī bērns izdarījis vairākkārtējus pārkāpumus, kas varēja rasties viņa vecāku bezdarbības, bezatbildības vai nolaidības dēļ, var ierosināt lietas izskatīšanu, informējot par to attiecīgās starpinstitucionālās sadarbības iestādes. Šim nolūkam iestāde attiecīgi iesniedz materiālus, kas apliecina problēmas aktualitāti, kā arī nepieciešamos faktus un pakāpeniskuma principa piemērošanas (to izskatīšanas procesā) apstiprinošos materiālus, uz kuru pamata var uzsākt lietvedību attiecīgajā lietā.

3.3. Skolu direktori un pirmsskolas izglītības iestāžu vadītāji atbild par savas iestādes kārtības, kādā risina problēmsituācijas, noteikumu izstrādi, atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, kā arī klašu audzinātāju pienākumu izstrādi/papildināšanu, paredzot šīs instrukcijas pamatprincipu ievērošanu.

3.4. Smiltenes novada Sociālā dienesta (turpmāk tekstā – Sociālais dienests) sociālie darbinieki sniedz sociālo palīdzību ģimenēm un bērniem, sadarbojoties ar skolu pedagogiem. Informē policiju un Bāriņtiesu par vardarbības gadījumiem pret bērniem un faktiem, kad vecāku bezatbildības dēļ ir pieļauti neattaisnoti skolas kavējumi u.c. Sociālais dienests apkopo, iekārto un realizē sociālās korekcijas programmas daļu, kas saistīta ar sociālajiem

pakalpojumiem un/vai sociālo palīdzību, un paralēli saņem ģimenes vai jaunieša sociālās korekcijas programmas daļu no iesaistītajām institūcijām par jaunieša izglītošanu, uzraudzību, kontroli, audzināšanu likumā paredzētajos gadījumos.

3.5. Administratīvā komisija pēc administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas sniedz informāciju Sociālajam dienestam par bērniem, kuri izdarījuši normatīvo aktu pārkāpumu, un viņu vecākiem, lai varētu plānot preventīvo darbu ar bērnu un ģimeni.

3.6. Sadarbība starp Starpinstitucionālās sadarbības iestādēm ir norādīta shēmā "STARPINSTUCIONĀLĀS SADARBĪBAS SHĒMA DARBĀ AR ĢIMENĒM UN BĒRNIEM" pielikums Nr. 1.

4. PIRMAIS POSMS

4.1. Izglītības iestādēs izdarītos normatīvo aktu pārkāpumus vai problēmsituācijas fiksē rakstiski, atbilstoši izglītības iestādes izstrādāto normatīvo aktu regulējumam.

4.2. Audzinātājs par bērnu, kam nepieciešama sociālā palīdzība, informē izglītības iestādes sociālo pedagogu vai izglītības iestādes vadītāju, kas sniedz ziņojumu Sociālajam dienestam.

4.3. Darbu ar bērnu izglītības iestādē organizē, ievērojot pakāpenību:

- 1) Audzinātājs ar bērnu risina izglītības iestādes iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumus, problēmsituācijas (noformē problēmziņojumu rakstiski vai vienojas ar bērnu atbilstoši bērna vecumam un briedumam);
- 2) audzinātājs tiek ar bērna vecākiem (rakstveidā noformē vienošanos ar vecākiem);
- 3) audzinātājs, kopīgi ar izglītības iestādes vadītāju (vai vadītāja deliģētu personu) un sociālo pedagogu vai psihologu, un bērna vecākiem (rakstveidā noformē sēdes protokolu) vienojas par turpmāko problēmas risināšanas stratēģiju.
- 4) Bērna izglītības iestādes neapmeklējumu gadījumos izglītības iestādes darbība norit saskaņā ar 2011.gada 1.februāra Ministru kabineta noteikumu Nr.89 „Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi”. Izglītības iestāde rakstiski informē Sociālo dienestu un Izglītības pārvaldi par bērna neattaisnotajiem kavējumiem.

4.4. Izglītības iestāde, atkarībā no pārkāpuma smaguma, izvērtējot bērna pārkāpumu, vecāku sadarbību ar izglītības iestādi, raksta problēmziņojumu atbildīgajai institūcijai pēc pārkāpuma veida (Pielikums Nr.2).

5. OTRAIS POSMS

5.1. Ja problēmziņojumu no izglītības iestādes saņem Sociālais dienests, sociālais darbinieks darbam ar ģimenēm ar bērniem, izvērtē ģimenes situāciju un precizē sociālā dienesta mērķgrupas atbilstību sociālo pakalpojumu, palīdzības saņemšanai:

- 1) apseko ģimeni, sastādot sadzīves apstākļu apsekošanas aktu;
- 2) veic pārrunas ar bērnu un viņa vecākiem, ģimenes locekļiem;
- 3) precizē un pārbauda iegūto informāciju;
- 4) slēdz vienošanos par sadarbību (ja klients atbilst mērķa grupai un piekrīt sadarbībai);
- 5) kopīgi ar klientu plāno sociālā atbalsta programmu.

5.2. Sociālais dienests apkopo, iekārto un realizē bērna vai jaunieša profilakses lietu. Sociālais dienests plāno un organizē sociālo darbu, kas saistīta ar sociālajiem pakalpojumiem un/vai sociālo palīdzību, un paralēli saņem bērna vai jaunieša lietas daļu no citām iesaistītajām institūcijām, kas iesaistītas bērna vai jaunieša izglītošanā, uzraudzībā, kontrolē, audzināšanā likumā paredzētajos gadījumos.

5.3. Gadījumos, kad Sociālais dienests konstatē vecāku pienākumu nepildīšanu atbilstoši katra bērna vecumposmam vai ir citi bērnu tiesību pārkāpumi, ko nosaka "Bērnu tiesību aizsardzības likums", sociālie darbinieki informē par to Pašvaldības policiju vai Bāriņtiesu.

5.4. Pašvaldības policija vai Valsts policija veic ar likumu uzliktās funkcijas, brīdinot vecākus un bērnus, uzsākot administratīvo pārkāpumu procesu un nosūtot tos izskatīšanai un lēmuma pieņemšanai uz Administratīvo komisiju.

5.5. Administratīvā komisija pieņem lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, pēc vajadzības pieaicinot sēdē izglītības iestāžu pedagogus vai sociālos pedagogus, un par pieņemto lēmumu paziņo Sociālam dienestam. Gadījumos, kad ģimene nav gatava līdzdarboties vai Sociālā dienesta palīdzība nav devusi rezultātus, Sociālais dienests informē par to Bāriņtiesu.

5.6. Starpinstitucionālās sadarbības iestādes ir tiesīgas iesniegt Bāriņtiesā problēmziņojumu un materiālu kopijas, kas apstiprina problēmas aktualitāti, kā arī materiālus, kas apliecina likumpārkāpumu izdarīšanas faktus un pakāpeniskuma principa piemērošanu bērna gadījumu izskatīšanas procesā (pārkāpuma izskatīšanas procesu un pieņemtos lēmumus). Bāriņtiesa, izskatot bērna lietu:

- 1) ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, veic riska novērtēšanu (vecāka līdzatkarība, problēmas neatzīšana u.tml.), informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks šajā termiņā kavējas novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes;

- 2) pieņemot lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu/nepārtraukšanu vecākam un, ja nepieciešams par turpmāko ārpusģimenes aprūpes formu;

- 3) aizstāvot bērna personiskās intereses attiecībā ar vecākiem, aizbildņiem un citām personām, nosūta konsultācijas saņemšanai pie ģimenes ārsta, psihologa vai cita speciālista bērnu, ja bērna vecāki vai aizbildnis nepiekrīt konsultācijas saņemšanai.

5.7. Jebkurā abu minēto posmu darba gaitā var iesaistīt Sadarbības grupu (pēc Smiltenes novada pašvaldības Sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzības jomā nolikuma), kura koordinē darbu ar bērnu un viņa ģimeni, ievērojot šajā instrukcijā paredzētos sadarbības principus, nosakot atsevišķu gadījumu risināšanas uzdevumus un katras iestādes veicamo pasākumu apjomu, sniedzot atbalstu un palīdzību bērnam un viņa ģimenei.

5.8. Kompetences ietvaros sadarbības iestādes sniedz informatīvu atbildi problēmas pieteicējai iestādei, ja pieteicējai iestādei norādījusi, ka vēlas saņemt atbildi. Atbildi var sniegt jebkādā formā, t.sk., e- pastā vai telefoniski, ievērojot katras institūcijas konfidencialitātes robežas.

STARPINSTITUCIONĀLĀS SADARBĪBAS SHĒMA DARBĀ AR ĢIMENĒM UN BĒRNIEM

IZGLĪTĪBAS IESTĀDES	Informācija no sabiedrības un citām iestādēm
<p>Audzinātājs + izglītojamais (problēmziņojums, vienošanās, tikšanās apraksts)</p> <p>Audzinātājs+ vecāki (tikšanās apraksts, sarunas protokols)</p> <p>Audzinātājs+ vecāki+ izglītības iestādes vadītājs (vai vadītāja deliģēta persona (direktora vietnieks, PII metodiķis)+ sociālais pedagogs vai psihologs (sarunas protokols, vienošanās par turpmāko rīcību)</p> <p>Saskaņā ar skolas iekšējās kārtības noteikumiem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Problēmziņojums par bērnu tiesību pārkāpumiem • Telefoniska informācija; • Rakstisks iesniegums

IZGLĪTĪBAS PĀRVALDE	SOCIĀLAIS DIENESTS	VALSTS POLICIJA un/vai PAŠVALDĪBAS POLICIJA	ADMINISTRATĪVĀ KOMISIJA	BĀRIŅTIESA
<ul style="list-style-type: none"> •koordinē skolas kavējumu jautājumus; •nodrošina speciālistus pēc nepieciešamības; •nodrošina izglītojošus pasākumus bērnu tiesību aizsardzības jomā. 	<ul style="list-style-type: none"> •apseko ģimeni, sastādot sadzīves apstākļu apsekošanas aktu; •veic pārrunas ar bērnu un viņa vecākiem, ģimenes locekļiem; •precizē un pārbauda iegūto informāciju; •slēdz vienošanos par sadarbību •kopīgi ar klientu plāno sociālā atbalsta programmu. 	<ul style="list-style-type: none"> •brīdina vecākus par vecāku aprūpes pienākumu nepildīšanu; •uzsāk administratīvā pārkāpuma procesu par vecāku pienākumu nepildīšanu; •uzsāk administratīvo procesu par pārkāpumiem, ko izdarījis bērns un nosūta tos izskatīšanai un lēmuma pieņemšanai uz Administratīvo komisiju. 	<ul style="list-style-type: none"> •pieņem lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā •par pieņemto lēmumu paziņo Sociālam dienestam. 	<ul style="list-style-type: none"> •izskata bērna lietu •pieņem lēmumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu/nepārtraukšanu vecākam

SADARBĪBAS GRUPA

Vada un koordinē katra gadījuma veicamo darbību plānu

Kā izglītības iestādes informē un sadarbojas ar citām iestādēm par iesaistīšanos izglītojamā problēmu risināšanā

Ja izglītības iestāde ir novērojusi vai konstatējusi problēmu, ir veikusi darbības un pasākumus atbilstoši izglītības iestādes atbalsta personāla kompetencēm, iesaistot vecākus, bet situācija neuzlabojas vai pasliktinās, tad izglītības iestāde informē un sadarbojas ar citām institūcijām veidā, kas noteikts šīs kārtības 1., 2., 3.punktā.

1.Gadījumi, kuri risināmi, iesaistot **sociālo dienestu:**

Konstatējumi izglītības iestādē	Jā	Nē	Ja atbilde ir - jā, kas par to liecina
Netiek nodrošināta bērna higiēna - netīrs apģērbs, netīri nagi, ķermeņa smaka, apģērba smaka vai cits.			
Netiek nodrošināta bērna veselības aprūpe, tai skaitā -apskates pie ģimenes ārsta, ieteikumi apmeklēt konkrētus speciālistus vai citi			
Pastāv aizdomas, ka netiek nodrošināts pilnvērtīgs bērna uzturs - bērns bieži ir izsalcis, nav pusdienu naudas vai cita pazīme.			
Ir pazīmes, kas liecina, ka netiek nodrošināts bērna attīstībai atbilstošs mājoklis, vai ir šāda rakstura informācija			
Bērnam netiek nodrošināts vecumam un sezonai atbilstošs apģērbs un apavi			
Netiek nodrošināti bērna personiskie mācību materiāli - rakstāmpiederumi, burtnīcas, klades, soma, sporta apģērbs, apavi vai citas lietas			
Ir pazīmes, kas liecina, ka iespējams, ģimenē ir nepietiekami resursi, lai bērns varētu apmeklēt skolas vai klases organizētos pasākumus			
Bērnam ir konfliktējošas attiecības ar vecākiem			
Bērns regulāri nav izgulējies			
Vecāki neapmeklē vecāku sapulces, neierodas uz individuālām sarunām			
Vecāki neatzvana, neatbild uz īsziņām vai e-pastiem 2-3 dienu laikā			
Vecāki neierodas skolā pat tad, ja tiek aicināti ar oficiālu uzaicinājumu, lai pārrunātu radušās grūtības un rastu problēmas risinājumus			
Vecāki neizmanto skolas sociālā pedagoga atbalstu (norādīt konkrēti,			

kādi atbalsta veidi ir piedāvāti)			
Vecāki neizmanto skolas psihologa atbalstu (norādīt - ar kādu mērķi nosūtīti pie psihologa un kādi ir vecāku atteikuma iemesli)			
Vecāki nepilda vienošanās, kas panāktas Grupas sanāsmē vai tiekoties ar skolas speciālistiem			
Vecākiem ir pamanāmi funkcionāli, psihiska vai garīga rakstura veselības traucējumi, kas norāda uz specifisku saskarsmes nepieciešamību, prasmi sarunāties vieglā valodā, izstrādājot savstarpējo vienošanos - vienkārši uztveramā valodā un vecākam saprotamus un izdarāmus uzdevumus			
Neattaisnoti stundu kavējumi			

2. Bērna aizsardzība no prettiesiskām darbībām. Gadījumi, par kuriem **nekavējoties informējama policija un/vai bāriņtiesa**, pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 51. pantā noteikto:

Novērotas pazīmes , kas var liecināt par vardarbību pret bērnu – emocionālā vardarbība, fiziskā vardarbība, seksuālā vardarbība vai pamešanu novārtā (skolā, ģimenē vai citur)	
Pazīmes, kas var liecināt par bērna suicīda domām vai mēģinājumu	

3. Gadījumi, par kuriem informējama **Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija**, pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 88. pantā noteikto:

Ja pārkāpumus (fiziska un emocionāla vardarbība pret bērnu) izdarījušas valsts un pašvaldību institūciju amatpersonas vai darbinieki.	
---	--

4. Gadījumi, kuri risināmi izmantojot **izglītības iestādes un novada pašvaldības Izglītības pārvaldes resursus**:

Problēma, kas konstatēta izglītības iestādē, tai skaitā - veselības traucējumi, intelektuālā attīstība, garīgā veselība. Problēmas, kas rada grūtības bērnam iekļauties skolas vidē.	
Bērnam ir grūtības saskarsmē ar klases biedriem, citiem skolēniem, skolotājiem vai personālu	
Bērniem ir grūtības mācībās	
Bērnam ir grūtības ievērot skolas iekšējās kārtības noteikumus	
Bērnam ir nepieciešama individualizēta pieeja vairāk, kā citiem	
Bērnam ir diagnosticēti veselības traucējumi, kas norāda uz vajadzību izmantot konkrētas pedagoģiskās prasmes vai pieejas saskarsmē ar bērnu	
Neattaisnoti stundu kavējumi	